

Seguretat i sentiment de seguretat a Bochum

40 anys d'estudi de la xifra negra en una gran ciutat alemanya.

Thomas Feltes i Francesc Guillén¹

Abstract

Aquest article resumeix els resultats de l'últim estudi sobre la xifra negra del delictes duta a terme a la ciutat alemanya de Bochum l'any 2016. Aquest estudi ("Bochum IV") consolida una sèrie d'estudis empírics de geolocalització de la delinqüència, que va començar l'any 1975/76 ("Bochum I"), va seguir en els anys 1986/87 ("Bochum II") i 1998/99 ("Bochum III"). Amb una metodologia innovadora i, al mateix temps prudent, aquest estudi mostra el desenvolupament de la realitat delinqüencial de la ciutat de Bochum, situada a la regió de la Conca del Ruhr amb uns 330.000 habitants, en un període de més de quaranta anys. L'estudi focalitza en l'evolució de la delinqüència tant de la xifra negra com dels delictes coneguts per la Policia, del comportament de denuncia de delictes per part dels ciutadans, així com la seva por al delictes. També s'hi dedica un espai a analitzar el prestigi de la Policia entre la població de la ciutat. Així mateix, cal remarcar que el darrer estudi ("Bochum IV") té com a objectiu crear una documentada base de dades per a l'adopció de mesures en el camp de la prevenció del delictes en l'àmbit municipal.

1. Introducció.

El coneixements fonamentats sobre la delinqüència i el sentiment d'inseguretat dels ciutadans són importants tant per a la presa de decisions polítiques com per les estratègies i operacions policials. En canvi, a Alemanya, així com a molts altres països, les estadístiques policials sobre delinqüència² constitueixen la font més important (i, de

---

¹ Aquest treball és fruit d'una llarga recerca duta a terme pel Dr. Feltes, que és qui ha aportat els coneixements materials d'aquest article. El Dr. Guillén s'ha limitat a interpretar i traduir el text al català, fent alguns ajustaments terminològics i conceptuals per tal de facilitar la seva comprensió en el nostre context,

² A Alemanya constitueixen la referència, a nivell federal, les dades de la Bundeskriminalamt (BKA), publicades precisament amb el nom de *Polizeiliche Kriminalstatistik (PKS)* i que es pot consultar *on line* a

vegades, l'única) per a la identificació de problemes de política criminal i la proposta de les corresponents mesures de prevenció. Aquesta estadística conté, a més de notables limitacions i mancances com les errades d'enregistrament i la manipulació, només la part *clara* (coneguda) de la delinqüència, aquella que arriba al coneixement de la policia. Els estudis sobre la xifra negra ens ajuden a cobrir aquesta llacuna, amb la qual cosa s'obté una foto molt més completa de la situació de la delinqüència. En aquesta contribució es presentaran els resultats del treball de camp per descobrir la xifra negra a la ciutat de Bochum l'any 2015/2016. L'estudi treu a la llum pública una sèrie de recerques sobre l'evolució de la criminalitat, els comportaments de denúncia de les víctimes, la por al delicte i la valoració que la gent fa de la policia en una gran ciutat como Bochum (Schwing, Ahlboorn & Weiß, 1978, Achwind et al., 2001).

2. Metodologia de la investigació i descripció de mostra.

L'estudi està basat en una enquesta pública *on line*, que va dur a terme a mitjan de 2016. Les enquestes cara a cara de les edicions prèvies de la enquesta van ser descartades per qüestions de finançament. Per aquesta enquesta, igual que en les edicions anteriors, va ser seleccionada una mostra aleatòria del 5% de la població de Bochum de 14 anys o més obtinguda del cens de població. En total foren seleccionats 3.500 ciutadans (i ciutadanes) als que se'ls va informar a través de una carta enviada per correu ordinari. En aquesta carta s'inclouïa una clau personal que els permetés accedir al qüestionari *on line*. Per tal de respondre als dubtes dels participants es va posar a la seva disposició una línia telefònica gratuïta. Tres setmanes després del primer enviament postal es va remetre una carta recordatòria a totes les persones integrants de la mostra. Totes les dades varen ser recollides de manera anònima per raó de protecció de dades personals. La quota de resposta es situà en el 21%³. Una comparació directa amb les edicions anteriors no és possible per la diversa metodologia emprada en aquest cas.

Les dades recollides són representatives en termes d'edat i estructura social, però en cap cas de les nacionalitats presents a la població de Bochum, ja que únicament un 2,5% dels preguntats varen manifestar tenir una nacionalitat estrangera. Si tenim en

---

https://www.bka.de/DE/AktuelleInformationen/StatistikenLagebilder/PolizeilicheKriminalstatistik/PKS2017/pks2017_node.html

³ Com a punt de referència podem tenir en compte que actualment les quotes de resposta en enquestes *on line* en Alemanya està entre el 10% i el 25%.

compte que la població no alemanya de Bochum és un 7,7% del total, veurem que els estrangers estan infrarrepresentats. No és senzill recórrer, en el marc de les enquestes (*on line* en aquest cas), a causes precises per justificar aquestes diferències (més enllà de les barreres lingüístiques⁴). No es varen recollir, de manera volguda, informació relativa als antecedents migratoris de les persones entrevistades. En primer lloc, perquè la complexitat de la informació necessària per aquests efectes hagués desbordat l'extensió de l'enquesta. En segon lloc, perquè la valoració corresponent de les dades a la vista de l'esperada taxa de resposta hagués estat problemàtica tant des del punt de vista metodològic com de la dispersió de les respostes vàlides.

La informació corresponent tant a la xifra negra com a la clara (coneguda) es refereixen a l'any 2015, la referida a la por al delictes i la valoració de la policia es refereixen a l'any en que es va dur a terme l'enquesta, 2016. Els resultats de l'enquesta podrien solament comparar-se amb edicions anteriors (especialment la I i la II) a condició de tenir en compte l'existència d'ítems i variables parcialment diferents, així com de la manca d'un descripció suficientment comprensiva disponible.

3. Nivell de delinqüència i comportament de la denúncia.

3.1 Taxes de prevalença dels delictes estudiats.

Un 15% dels enquestats admeten haver estat víctimes d'un delictes un cop com a mínim durant els 12 mesos anteriors dins de l'àrea geogràfica de Bochum⁵. Entre els enquestats es trobaven també víctimes múltiples. En total s'informà sobre 154 categories delictives. A diferència dels estudis anteriors es va preguntar no solament pels delictes de "furt", "lesions" i "robatori amb violència", sinó també sobre "danys a les coses", "frau" i "altres delictes". 90 enquestats varen admetre haver estat víctimes si més no d'un furt simple o agreujat. Això ens parla d'una prevalença del 12,3%. La resta de delictes contra el patrimoni foren molt poc esmentats, només danys a les coses (3,6%) i frau (1,2%). El

---

⁴ A la tercera edició de l'enquesta de Bochum disposaven els entrevistadors tant d'instruments de traducció com entrevistadors que parlaven llengües estrangeres.

⁵ A diferència dels estudis anteriors (Bochum I fins a III) l'atribució dels fets soferts per l'enquestat no es feia a través d'un entrevistador amb formació jurídica, sinó que ho feien directament els enquestats. Per això un petita desviació dels resultats no es pot descartar.

mateix es pot dir dels delictes amb violència: de lesions (1,6%) i robatori amb violència (0,3%), así com “altres delictes” (2%). (Taula I)

Taula 1: Taxes de prevalença de victimització experimentada en relació a un període de temps de referència de 12 mesos.

<i>Ha estat vostè el darrer any (2015) una o més vegades víctima d'un dels següents delictes?</i>	<i>Bochum III (1998/99)</i>	<i>Bochum IV (2015/16)</i>
<i>Furt</i>	<i>16,6 %</i>	<i>12,3 %</i>
<i>Danys a les coses</i>	<i>-</i>	<i>3,6 %</i>
<i>Lesions</i>	<i>2,4 %</i>	<i>1,6 %</i>
<i>Frau</i>	<i>-</i>	<i>1,2 %</i>
<i>Robatori amb violència</i>	<i>0,5 %</i>	<i>0,3 %</i>
<i>Altres delictes</i>	<i>-</i>	<i>2,1 %</i>

* En les recerques Bochum I fins III només s'inclogueren furt (simple i agrupat), robatori amb violència (dolós) i lesions. A Bochum I i II no s'inclogueren encara les taxes de prevalença dels delictes.

Tot i que només un 46,9% dels enquestats foren homes, la seva taxa de victimització fou d'un 53,9%. En conseqüència els homes foren víctimes de delictes amb més freqüència que les dones. Es trobaren diferències no únicament en la freqüència de la victimització sinó també en els tipus delictius soferts. Mentre les dones eren víctimes de delictes de frau els homes eren víctimes de delictes que implicaven violència. Aquesta darrera és una dada força estable que no únicament es troba en altres estudis de xifra negra, sinó també en les estadístiques policials.

Pel que fa als grups d'edat el més victimitzat fou el de persones per sota dels 26 anys. Més d'un de cada cinc (el 21,7%) admeteren, haver esta, si més no una vegada, víctimes d'un delicte. El grup per sobre dels 65 anys, el menys afectat per la violència, només presentà una mica més d'una víctima cada deu persones (11,3%). També en el cas dels delictes amb violència presenten els menors de 26 anys una taxa notablement més alta (39%). Similars característiques entre aquests grups d'edat podem trobar en altres

estudis sobre xifra negra. (vid. Landeskriminalamt Niedersachsen., 2016, *Dreißigacker*, 2017, Landeskriminalamt Mecklenburg-Vorpommern, 2017).

Si comparem aquestes dades amb les de 1998 les taxes de prevalença han descendit en un 4,3% en els delictes de furt, un 0,8% en els delictes de lesions i un 0,2% en l'àmbit dels delictes amb violència. És evident, doncs, que la delinqüència ha retrocedit notablement a Bochum des del 1998.

Els delictes soferts tenen, de totes maneres, uns considerables efectes en les víctimes. Un any després del fet recorden l'incident encara un terç de les víctimes (34,9%) encara “sovint” o “molt sovint”. En aquest àmbit també apareixen les especificitats per sexe i grup d'edat: els delictes soferts per dones tenen unes conseqüències molt més negatives que en el cas dels homes. Mentre els homes recorden els fets sovint o molt sovint en un 25,4%, en el cas de les dones ho fan en un 45,8%, pràcticament el doble. De la mateixa manera, les persones de més edat experimenten més conseqüències negatives que els joves. Així, mentre les persones menors de 26 anys només un 17,4% es recorda “sovint” o “molt sovint” dels fets, el percentatge puja fins el 45,7% entre aquells més grans de 46 anys.

3.2 Relacions entre les xifres negres.

Es calcula que els delictes admesos pels habitants de Bochum de 14 anys o més podrien arribar als 70.000 fets. En les estadístiques policials de la ciutat de Bochum es troben enregistrats al voltant de 38.000 delictes l'any 2015.

La xifra negra vindria donada, com en les recerques Bochum I a III, per la diferència entre la suma dels delictes enregistrats a l'estadística policial i la calculada a partir de les dades obtingudes a l'enquesta. Si tenim tots els delictes compresos a l'estudi trobem una relació de xifra negra d'aproximadament 1:1. És a dir, l'any 2015 a Bochum per cada fet enregistrat a l'estadística policial hi havia un altre delicte que no era denunciat.

Els canvis en la relació amb la xifra negra pel que fa al furt simple i les lesions estan representats a la Taula 2. Aquí es posa de manifest que els ciutadans cada cop presenten més denúncies per aquests fets.

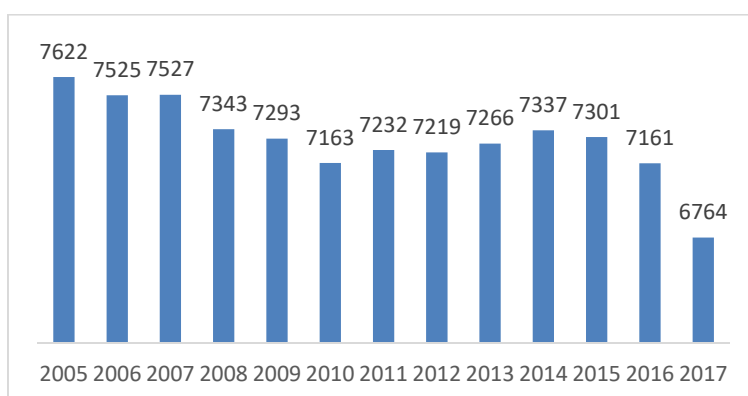
Taula 2: Relació de les denúncies amb la xifra negra entre 1975 i 2015 (Bochum I fins Bochum IV)

Any	Furt simple	Lesions
1975	1:6	1:7
1986	1:8	1:6
1998	1:8	1:3
2015	1:1	1:1

3.3 Comportament de la denúncia.

Si comptem la xifra de les persones que han respòs que han denunciat el fet del qual han estat objecte davant la policia (el 71% dels fets conrguts) i hi fem un càlcul en surten al voltant de 49.000 fets denunciats davant la policia. En canvi, a les estadístiques policials només n'apareixen 38.000 pel mateix període. Aquesta diferència implica que en aproximadament 11.000 fets en els que les enquestats afirmen haver denunciat els fets davant la policia en realitat no ho han fet. Aquesta, algunes vegades, *anomenada zona grisa* ha estat molt poc investigada a Alemanya. Des del punt de vista legal (molt important a Alemanya) aquesta *zona grisa* no hauria d'existir, ja que la Policia està obligada a perseguir tots els fets que els són denunciats. Només la fiscalia té la potestat d'arxivar denunciar sense dur a terme cap diligència. Podem suposar que els casos compresos en aquesta *zona grisa* pertanyen a casos en què els afectats han informat del delicte a la policia (per exemple, telefònicament) però no hi ha interposat cap denuncia formal.

Gràfica 1 Delictes registrats per la policia per cada **100.000 habitants**, 2005 fins 2017

Font:Polizeiliche Kriminalstatistik 2017, S. 29

El descens del número de delictes també és palès a la delinqüència violenta. En aquest àmbit els casos enregistrats per la policia entre 2007 i 2017 han experimentat un retrocès

del 13%. En el seu conjunt, es molt evident, que una pujada dels delictes enregistrats per la policia, com a Alemanya es va produir fins l'any 2005, responia bàsicament a un canvi en el comportament de denúncia. La gent denunciava més delictes, la qual cosa tenia una forta influència en l'estadística criminal. Les augments de les estadístiques de la delinqüència enregistrada no són sempre deguts (de fet molt rarament) a un corresponent increment de la criminalitat real. Més freqüentment són una expressió d'un canvi de comportament en la denuncia. Si els delictes enregistrats per la policia (també aquells que impliquen violència) han descendit des de l'any 2005, i, al mateix temps, el comportament de denuncia s'ha modificat notablement, de manera que es denuncien més delictes, el retrocès de la delinqüència és encara molt més evident.

Taula 3: Predisposició a la denuncia en funció del delicte (Comparació 1998 – 2015)

Delicte	1998	2015
Furt simple	20,9 %	58,3 %
Furt agreujat	61,3 %	95,2 %
Lesions	33,3 %	41,7 %
Robatori amb violència	50,0 %	100,0 %

Les dones presenten denuncia amb més freqüència que els homes, en canvi les diferents franges d'edat gairebé no modifiquen la quota de denúncia. Sobretot, en sentit contrari del que afirmaven recerques anteriors, no es constaten increments en els índexs de denúncia a mesura que avança l'edat de les persones afectades,

3.3.1 Motius per a la denúncia.

Com a motiu principal que en l'any 2015 movia a presentar una denúncia era la necessitat que l'autor fos castigat (un 72,5% del total de delictes); en segon lloc (50,6%) l'expectativa que una assegurança compensés pels danys soferts. En tercer lloc, que servís perquè aquest fet no es tornés a produir. Si tenim en contra aquest escenari, podem suposar que la freqüència d'aquests motius ens descobreixen un esperit punitiu. La comparació dels anys 1986, 1998 i 2015 mostren amb l'exemple des delictes de furt que els motius de les víctimes s'han modificat parcialment.

Taula 4: Freqüència percentual del motiu per una denuncia per furt en comparació (De Bochum II fins IV)

Per què ha denunciat vostè el furt?	Bochum II (1986/87)	Bochum III (1998/99)	Bochum IV (2015/16)
Cal que l'autor sigui castigat	8,4 %	9,3 %	24,5 %

Compensació danys per assegurança	43,3 %	38,1 %	23,0 %
Per evitar que el fet torni a passar	7,0 %	8,2 %	15,3 %
Irritació/ràbia	2,8 %	3,1 %	13,8 %
Compliment d'una obligació ciutadana	2,8%	10,3%	12,2%
Compensació de danys a la víctima	30,8%	29,9%	8,7%
Altres	2,8%	0%	2,6%
No sap/no contesta	2,1%	1,0%	-

En el decurs de les tres darreres dècades els motius repressius per denunciar han augmentat considerablement, mentre que els primers anys la reparació de la víctima tenia molta rellevància, darrerament ha disminuït notablement (vid. Taula 4).

3.3.2 Motius per no denunciar.

Un 30% dels delictes informats no varen ser denunciats davant la policia. El 71% de les víctimes al·legaren les escasses possibilitats d'èxit d'una denúncia davant la policia. Si es comparen aquests resultats amb estudis anteriors, resulta clar que l'actitud dels ciutadans envers la institució "Policia" així com la confiança en l'efectivitat de les investigacions criminals han canviat. La "ineficàcia" de les autoritats en matèria de persecució penal afecta la percepció personal de la utilitat d'una denúncia penal i és el motiu més habitual per no presentar la denúncia. Aquest motiu s'ha duplicat en comparació als estudis anteriors. També el motiu "desconfiança cap a les autoritats" ha crescut considerablement.

El motiu "consideració a l'autor" ha anat perdent significat progressivament, circumstància que també ens mostra aquest gir punitiu, amb la creixent necessitat de punició en la població que ha hem acreditat en els motius per denunciar com "l'autor ha de ser castigat" o "irritació/ràbia".

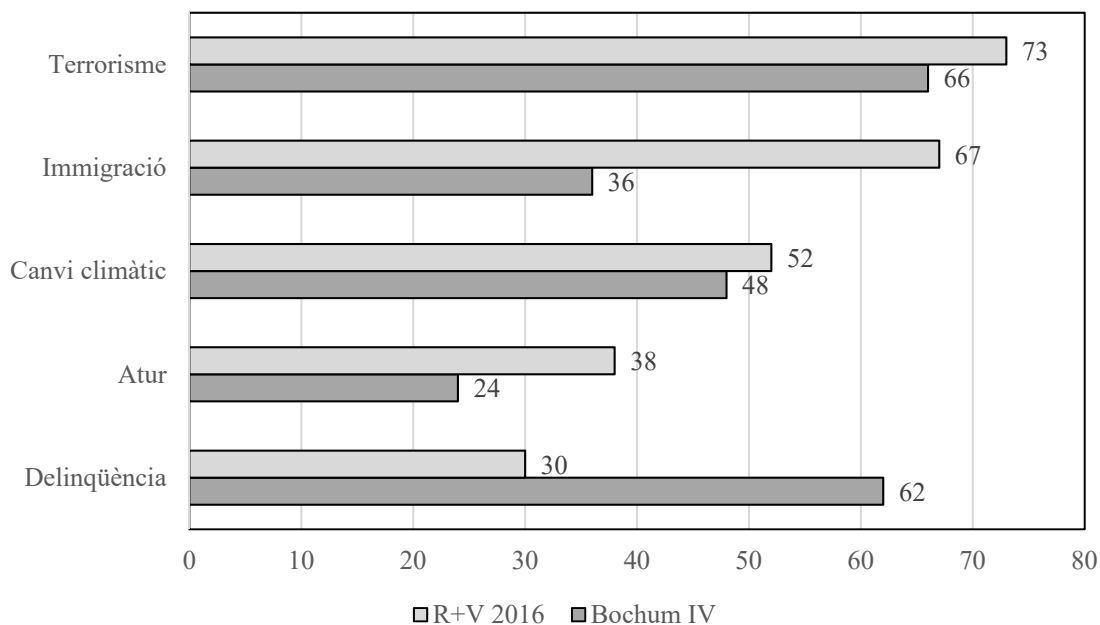
4. La por al delicte i el sentiment de seguretat.

4.1 Pors i preocupacions.

En relació a problemes i reptes com el terrorisme, la immigració, el canvi climàtic i l'atur els enquestats a Bochum expressen menys preocupacions i pors que aquells alemanys que a nivell federal han estat preguntats en els mateixos anys. (vid. Gràfica 2)

Gràfica 2 Pors i preocupacions del ciutadans de Bochum i del total d'alemanys (comparació)

Únicament en relació a la delinqüència admeten un 61% (més del doble que a nivell federal) que estan molt preocupats per ella. Una possible causa aquí fora que, en l'enquesta federal també són preguntats habitants de zones rurals amb taxes criminals molt baixes. Pel que fa a les pors i les preocupacions dels enquestats es detecten notables diferències en funció del sexe. Les dones es preocupen una mica més de la criminalitat i la immigració, i bastant més que els homes en els casos del canvi climàtic, el terrorisme i l'atur. En relació a l'edat crida l'atenció que les pors i preocupacions dels ciutadans augmenten, en general, amb l'edat. De totes maneres, en termes generals la por dels alemanys al delictes ha descendit notòriament en els darrers anys (Gràfica 3). Molt possiblement aquest retrocés de la por pot tenir a veure amb el fet que en el mateix període la por al terrorisme i a l'extremisme polític ha augmentat visiblement. La por probablement no ha fet res més que desplaçar-se.

Gràfica 3 Por al delictes. Alemanya 1992-2017.

Font: <https://www.ruv.de/static-files/ruvde/Content/presse/die-aengste-der-deutschen/2017/aengste-der-deutschen-langzeitvergleich/ruv-aengste2017-grafiken-langzeit.pdf>

4.2 La construcció de la por al delictes.

La por al delictes així com el sentiment d'amenaça (Schwind, 2016, 440), representa un constructe complex, el nucli del qual està integrat per un component cognitiu (relacionat amb la comprensió/coneixement), un d'afectiu (relacionat amb els sentiments) i un de conatiu (relacionat amb el comportament) (Kunz & Singelstein, 2016, 353). Aquest constructe conté la apreciació subjectiva de la situació de la criminalitat així com la versemblança que un mateix pugui ser víctima d'un acte criminal (cognitiu). Comprèn, a més, la subjectiva apreciació del sentiment de seguretat en el medi quotidià (afectiu) i el comportament evasiu i les mesures defensives (conatiu). Els resultats de les tres dimensions de la por al delictes se representaran en els següents apartats.

4.2.1 Component relacionat amb el coneixement: Apreciació de l'estat de la delinqüència i de l'expectativa de victimització.

En relació a la dimensió cognitiva de la por a la delinqüència es demanaria, en primer lloc, apreciar si en els darrers cinc anys tant en la seva zona de residència com a nivell federal els robatoris a domicili, els furt, els robatoris amb violència i les lesions han augmentat o disminuït.

La comparació a través del temps mostra que els enquestats assumeixen que en les tres darreres dècades s'ha produït un increment força massiu de la delinqüència, sobretot dels robatoris a domicili i els furts (vid. Taula 5). Aquells que donant per fet un augment dels robatoris a domicili en la seva zona de residència són, en comparació amb 1999 han augmentat un 96% i un 120 % en relació a 1987. També en relació als furs en la pròpia àrea de residència, en 2016 havia més ciutadans que pensaven que havien pujat (+65%) que l'any 1999. Crida l'atenció que els enquestats aprecien que l'evolució de la criminalitat és molt més negativa (alta) conforme s'allunyen de la seva zona de residència. Una apreciació que apareix en nombroses recerques (entre moltes, Völschow & Helms, 2014, 180 f.). Així, assumeixen els enquestats tant en l'enquesta Bochum III com en les dues anteriors que la delinqüència ha crescut bastant més en Alemanya que en el seu barri de residència.

Taula 5: Apreciació de l'evolució de la criminalitat en el propi barri i a Alemanya (comparació Bochum II fins Bochum IV)

El següents delictes han augmentat o disminuït en els darrers cinc anys: („han augmentat molt“ + „Han augmentat bastant“ + „han augmentat una mica“)		Bochum II (1986/87)	Bochum III (1998/99)	Bochum IV (2015/16)
Alemanya	Robatori a domicili	83,4 %	86,5 %	95,5 %
	Furt	88,0 %	90,9 %	92,1 %
	Robatori amb violència	73,1 %	82,8 %	80,9 %
	Lesions	71,8 %	83,6 %	79,5 %
Barri	Robatori a domicili	31,3 %	35,3 %	69,3 %
	Furt	32,3 %	32,2 %	53,1 %
	Robatori amb violència	19,4 %	21,5 %	33,5 %
	Lesions	20,1 %	25,4 %	28,8 %

L'apreciació de l'evolució de la delinqüència tant a nivell local com federal divergeix no únicament per raó de gènere sinó també per raó d'edat. Quant més edat tenen els enquestats, més gran aprecien el creixement de la criminalitat a nivell federal. En els seus propis barris les persones més grans creuen que la delinqüència és molt més alta del que creuen els joves. A més, els participants a l'enquesta no creuen únicament que s'ha produït un gran increment de la delinqüència tant a nivell local com federal, sinó que també creuen que la freqüència dels delictes més greus s'ha incrementat molt. Aquest fet resulta especialment evident en el cas dels delictes amb resultat de mort (homicidi i assassinat) les estimacions dels quals reben una sobrevaloració de factor 125 (Bochum IV) i de 250 (Bochum III). Mentre que els assassinats i els homicidis només constitueixen un 0,04% dels delictes enregistrats per la policia, creuen els enquestats que les taxes d'aquests delictes en relació al total oscil·len entre el 5 i el 10% (vid. Taula 6).

Taula 6: Estimació de la freqüència dels delictes greus en comparació (Bochum III i IV)

<i>Delicte</i>	<i>Mitjana</i>		<i>Valor de fet</i>		<i>Sobreestimació amb un factor ...</i>	
	<i>Bochum III</i>	<i>Bochum IV</i>	<i>Bochum III*</i>	<i>Bochum IV**</i>	<i>Bochum III</i>	<i>Bochum IV</i>
<i>Assassinat/homicidi</i>	10 %	5 %	0,04 %	0,04 %	250	125
<i>Lesions greus</i>	20 %	20 %	1,71 %	2,19 %	12	9
<i>Robatoris amb violència</i>	30 %	30 %	1,0 %	0,67 %	30	45

* *Polizei KriminalStatistics (PKS) 1998 (vgl. Bundeskriminalamt 1999, 30).*

** *Càlcul a partir de PKS 2016 (vgl. Bundeskriminalamt 2017a, 13).*

En relació al propi risc de victimització un de cada tres enquestats l'any 2016 creu que li prendran alguna cosa o li entraran en el domicili en els propers 12 mesos. Un de cada cinc creu que és versemblant pensar que serà víctima d'un robatori amb violència o d'un delicte de lesions. Segons aquesta apreciació la victimització relacionada amb el patrimoni ha crescut lleugerament des de 1999, mentre que la delinqüència violenta s'ha enfonsat. Aquest fet és aplicable tant a homes com a dones. En general, l'expectativa de victimització augmenta amb l'edat. Únicament el perill de ser víctimes d'un robatori amb violència en els propers 12 mesos és estimat el més alt pels joves enquestats (per sota 26 anys).

4.2.2 Components relacions amb els sentiments. Estimació de la pròpia seguretat.

Els ciutadans de Bochum se senten una mica més insegurs que l'any 1989 o el 1999, tant en la seva zona de residència com a casa seva. Disminueix la sensació de seguretat a casa seva a partir de sensació existent al propi barri. A casa se senten segurs durant el dia un 93% dels enquestats mentre que a la nit la xifra es redueix al, 83% Al barri és la sensació de seguretat força inferior (sobretot a les nits) (Vid. Taula 7).

Taula 7: Estimació de la seguretat a casa i al barri.

Com de segur se sent vostè quan és sol a casa o al seu barri („segur“ + „bàsicament segur“)	Bochum II (1986/87)	Bochum III (1998/99)	Bochum IV (2015/16)
A casa durant el dia	95,5 %	96,6 %	93,0 %
A casa a la nit	87,1 %	88,1 %	83,0 %
Al barri durnat el dia	93,3 %	90,6 %	89,2 %
Al barri a la nit	51,3 %	51,7 %	49,8 %

Diferències de gènere dignes d'esment es troben només en relació al sentiment de seguretat a la nit. A les nits se senten les dones enquestades una mica més insegures que els homes a casa i clarament més insegures al barri. Una situació similar trobem en el cas de les persones més grans de 65 anys: es trobem una mica més insegurs que els altres grups d'edat durant el dia i molt més insegurs durant la nit. Aquests resultats es troben a totes les edicions de l'enquesta.

4.2.3 Component relacionada amb el comportament: Evitació de zones i situacions concretes.

El component relacionat amb el comportament de la por al delictes faria referència, com en les investigacions anteriors Bochum II i III, d'una banda al fet d'evitar àrees i situacions concretes i, d'una altra banda, a la qüestió del recurs a determinades mesures de protecció para assegurar la integritat física i el patrimoni. Pel que fa als canvis de comportament provocats per la por l'any 2016, destaca que els ciutadans de Bochum semblen més distanciat de les persones estranyes que el 1999. Únicament quan es pregunta sobre sortir de casa a la nit, un de cada sis decideix no sortir a causa de la por, mentre que el 1999 ho feia un de cada cinc.

Taula 8: Evitar zones i situacions i mesures de protecció.

Mesures (resposta múltiple possible)		Bochu m II (1986/87)	Bochu m III (1998/99)	Bochu m IV (2015/16)
Canvis de comportament (esquivar el risc)	Evitar els llocs on hi ha grups de joves	-	45,5 %	50,2 %
	Evitar llocs amb presència important d'estrangers	-	38,2 %	49,8 %
	No parlar amb persones estranyes	26,1 %	21,1 %	27,2 %
	No usar el transport públic	-	18,3 %	21,1 %
	Quedar-se a casa al vespre	-	20,9 %	16,8 %

Mesures de defensa per protegir la	Possessió d'armes (defensa, espai de pebre, pistoles elèctriques, etc.)	15,5 %	16,1 %	23,9 %
	Formació en defensa personal	-	10,9 %	15,8 %
	Adquisició de gos	11,8 %	10,0 %	8,1 %
Mesures de protecció de la llar.	Tancaments adequats per vehicles i bicicletes	91,7 %	90,9 %	96,8 %
	Passadors de portes i finestres, reixes a l'habitatge	44,5 %	33,3 %	42,7 %
	Contacte amb les oficines d'informació de la policia	5,7 %	8,9 %	12,4 %
	Instal·lació d'alarma a la llar	5,7 %	7,1 %	11,3 %

Les persones creuen que si eviten llocs o grups de persones específics redueixen les seves possibilitats de ser víctima d'un delictes. Aquest comportament evasiu posa de manifest la por al delictes (Heitmeyer et al., 2011, 135). Existeixen molts factors, com el gènere o l'edat, que influeixen clarament aquesta por. En general les dones i les persones grans mostren en situacions amenaçants concretes nivells de por superiors, que poden tenir la seva base, entre altres factors, a diferències (psíquiques i físiques) en la vulnerabilitat i en la reacció a la victimització. (Hermann, 2004, 7f.: Noll & Weick, 2000,4).

Els resultats de les recerques relacionen aquest nivell de por superior per raó de l'edat i el gènere amb un increment de comportaments evasius: en general les dones i les diferents franges d'edat mostren comportaments diferents: Mentre les persones de menys de 26 anys presenten com a principal comportament evasiu evitar parlar amb estranys (45,8%), renuncien les persones de més de 65 anys amb més freqüència (28,0%) a sortir de la llar. Tant els menors de 26 anys com els més grans de 65 eviten els grups de joves al carrer (54,2% i 53,9%). Aquests resultats són interessants per això, perquè contradiuen l'assumpció comunament acceptada que la por a la delinqüència augmenta de manera lineal amb l'edat. A la nostra enquesta es dibuixa una corba en forma d'U, amb valors més alts de por tant entre els més joves com entre els més grans. En comparació amb 1999 recorren en general més persones mesures de protecció personal (armes, cursos de defensa personal, passadors de portes i finestres).

4.3 Factors influents en el context de la por al delictes.

L'edat i el gènere dels enquestats no són els únics factors que influeixen la por al delictes. També existeixen factors ambientals com el grau de desorganització o desestabilització social (Zigler, Kudlaceck & Fischer, 2011,34; Valente & Valera Pertegas, 2017) o el grau d'il·luminació dels carrers (Wauer, 2006,8) a la zona on un viu poden tenir un notable efecte. Anem a tractar aquests dos factors en els següents epígrafs.

4.3.1 Estimació de la inestabilitat social.

Un 17,6% dels enquestats veuen massa estrangers a la zona en què viuen i un 20,3% hi veuen massa refugiats i tots ho consideren com un problema rellevant (vid. Taula 9). Són més persones que opinen així que en 1999. Si tenim en compte els debats actuals a la societat alemanya (“onada de refugiats”) no es tracta d’un percentatge massa significatiu. Per a la gran majoria de ciutadans de Bochum ni els “estrangers” ni els “refugiats” constitueixen un problema seriós.

Taula 9: Senyals de inestabilitat social en la zona de residència. Comparació entre Bochum III i IV.

<i>Fins a quin punt consideren vostès els següents aspectes com un problema en el seu barri? („Problema greu“ + „Problema molt greu“; és possible la resposta múltiple)</i>	<i>Bochum III (1998/99)</i>	<i>Bochum IV (2015/16)</i>
<i>Conductors indisiplinats</i>	39,6 %	34,2 %
<i>Massa sol·licitants d’asil /refugiats</i>	14,4 %	20,3 %
<i>Massa estrangers</i>	13,3 %	17,6 %
<i>Brutícia/escombraries</i>	22,6 %	17,4 %
<i>Joves que hi volten a la nit</i>	19,8 %	13,5 %
<i>Façanes deteriorades/brutes/pintades</i>	18,8 %	13,0 %
<i>Persones begudes</i>	12,1 %	11,2 %
<i>Drogodependents</i>	14,7 %	10,4 %
<i>Edificis desocupats</i>	4,6 %	7,2 %

El problema més important continua essent, com en 1999, els conductors indisiplinats. En relació a la percepció de inestabilitat en la pròpia zona de residència no es detecten diferències de gènere. Únicament les “persones begudes” i els “edificis deshabitats” són considerats per les dones amb més freqüència que els homes com a “gran” o “molt gran problema”. La presència de massa sol·licitants d’asil/refugiats molesta sobretot als enquestats entre 36 a 45 anys. “Estrangers”, “joves que hi volten”, “persones begudes”, “drogodependents” i “façanes degradades” molesten principalment el grup d’edat més jove (per sota de 26 anys). Una mostra més que els joves tenen altres por i preocupacions que els adults (per sota de 60 anys).

4.4 La por irracional augmenta.

En termes generals se manifesta en l’enquesta de Bochum una creixent por a la delinqüència en les darreres dècades. És cert que els ciutadans de Bochum només se senten una mica més insegurs tant a casa com al seu barri, però tendeixen a valorar el volum de la delinqüència i el seu propi risc de victimització de manera exagerada (taula 10).

Taula 10: Estimació de la situació de la delinqüència, dels fets registrats per la policia i de la pròpia victimització (Bochum IV).

	Assumpció: Els delictes a Alemanya han augmentat	Evolució de la delinqüència a l'estadística policial de Bochum E 2014 – 2015	Assumpció: Els delictes en el propi barri han crescut.	Vostè mateix ha estat víctima d'un delicte l'any passat	Creu vostè que pot ser víctima d'un delicte
Furt	92%	+ 1,8% (<i>n.V.</i>)	53%	12,3%	32 %
Robatori domicili	96%	+ 9,9% (+ 23%)	69%	-	32 %
Robatori amb violència	81%	- 1,8% (-15,2%)	34%	0,3%	19%
Lesions	80%	+ 0,3% (- 1,1%)	29%	1,6%	21%

Més del 90% dels enquestats són de l'opinió que els furts i els robatoris a domicili han augmentat en Alemanya i al voltant del 80% creuen que el robatoris amb violència i les lesions també han augmentat. En canvi, l'any 2015 els robatoris amb violència van retrocedir un 1,8%, a Bochum fins a un 15,2%. El nombre de lesions és pràcticament el mateix que l'any anterior. Únicament en el cas dels robatoris a domicili l'estimació és correcta perquè, efectivament, s'experimenta un cert increment.

Encara que només un 0,3% dels enquestats afirmen haver estat víctimes d'un delicte de robatori amb violència l'any anterior, un 18,2% consideren possible que ho siguin en els propers 12 mesos. Això significa que la creença de la possibilitat de ser víctima d'un atracament en el proper any és 62 vegades superior al risc real. En el cas dels delictes de lesions trobem una sobreestimació d'un factor 13,4 i en el cas dels furts d'un factor 2,6.

La seguretat subjectiva en relació a ser víctima d'un delicte dels ciutadans de Bochum i les possibilitats objectives de ser-ho es troben molt llunyanes. La criminologia qualifica aquest fenomen com "la paradoxa de la por a la delinqüència": els ciutadans estimen de manera exagerada les possibilitats de ser víctima d'un delicte. Aquest error d'estimació es concreta en un increment dels comportaments evasius de les situacions i grups que consideren perillosos.

5. Conclusió.

Els alemanys creuen que viuen temps cada cop més insegurs. El tema “seguretat” està present en les discussions socials i en els mitjans de comunicació. Tot i que la delinqüència efectivament coneguda des de l’any 1998 està en una clara tendència descendent, les persones enquestades a Bochum estan convençudes de viure un considerable creixement de la delinqüència, estimant un notable increment dels delictes més greus. Aquesta exagerada por a delictes es manifesta en un augment dels comportaments evasius, que eviten llocs o grups considerats com perillosos. L’augment de la predisposició a denunciar els delictes davant la policia ha comportat una reducció de la xifra negra, ja que el nombre de delictes coneguts per la policia i els soferts pels ciutadania s’han aproximat de manera evident. Els motius per denunciar davant la policia han canviat de manera visible: mentre els motius per denunciar són cada cop més punitius, el motiu més habitual per no fer-ho és les poques possibilitats d’èxit de la policia en la persecució dels delictes en qüestió.

En general, aquest estudi mostra que una política de seguretat basada en l’evidència té una importància creixent. En concret les mesures de prevenció del delictes contribueixen també a millorar tant la seguretat subjectiva com l’objectiva de la ciutadania. Els estudis sobre la xifra negra ajuden a tenir un coneixement més aprofundit tant de la victimització real com de la seguretat subjectiva.

A Alemanya, com a altres molts països, es constata un increment de les diferències socials. Els pobres esdevenen més pobres i els rics sempre més rics. Al voltant d’un terç de la població no té cap interès per les eleccions. No se senten representats per la política i han perdut la fe en aquesta societat i en la democràcia. És a dir, la quantitat de persones que són necessàries per a una societat democràtica a Europa s’ha reduït d’un 60% a un 45% (Foa/Mounk, 2016).

Al mateix temps es detecta la destrucció dels valors morals que fonamenten la vida en comú i la societat perd cohesió. La “seguretat sentida” s’esvaeix progressivament i la proverbial “por alemanya” (Bode, 2007) creix.

Zygmunt Bauman ha definit aquest fenomen com la “por líquida” (Bauman, 2006). En “temps líquids (Bauman, 2007) les persones perden la confiança i el control del seu propi futur” La por és el nom que donem a la nostra incertesa davant dels perills que caracteritzen la nostra líquida edat moderna, a la nostra ignorància de quina és l’amença i a la nostra incapacitat per determinar que és pot fer i què no per contrarestar-ho” (Bauman, 2006).

En aquest punt podem afegir que la persona té una tendència natural cap a lo negatiu. Tenim una fam permanent de violència i destrucció com formes d’entreteniment, de tragèdies shakespeareanes, tal com Steven Pinker formula (Pinker, 2018).

Les persones creuen que la delinqüència augmenta de manera constant tot i que la realitat en pràcticament tots els àmbits és justament la contrària. En conseqüència, aquells que objectivament tenen poquíssimes possibilitats de ser víctimes d’un delictes mostren els nivells més alts de por i a la inversa. Ens sentim insegurs, tot i viure en l’Alemanya més segura de la història.. Així, per exemple, els delictes violents enregistrats per la policia han retrocedit un 15% des de l’any 2005, les agressions sexuals fins i tot un 17%. La xifra

negra també hem vist que s'està reduint. Però, existeixen diverses causes que afavoreixen que les persones tinguin cada cop més por i que la seguretat subjectiva cada cop sigui més baixa. Una d'elles és el permanentment erràtic liderat de la política i els mitjans de comunicació. El sentiment que en qualsevol cantonada es cometin delictes (i a hores d'ara per part dels refugiats) té fonamentalment a veure amb les distorsions dels mitjans de comunicació i el debat polític. Les habituals declaracions polítiques que asseguren fer tot el possible contra la delinqüència, provoquen inseguretat en la gent.

Aquesta "por alemanya" és de fet típica alemanya. Nosaltres temem la mort i valorem en general els riscos més alts del que en realitat són. Així és, per exemple, el perill de ser víctima d'un atac terrorista és molts centenars de vegades més baix que morir a causa d'empassar-nos una espina de peix o la tapa d'un bolígraf. A Colorado (USA) moren cada any més persones a les pistes d'esquí que en tota Amèrica a causa d'atacs terroristes (i més que en dues hores i mitja a causa del consum d'opioides –Dule, 2018).

Aquesta por de la ciutadania és funcional per a la política. Aquesta pot fer com si s'ocupés de la por, com si se la prengués seriosament. Així pot, entre altres coses, deixar de banda problemes realment importants, perquè nosaltres considerem més important la nostra seguretat.

A nivell europeu tenim la crisi financera i dels bancs que provoca inseguretat a molta gent. La política d'interès zero porta a la ciutadania a no creure mai més que estalviar (i així assegurar el futur) té molt sentit i és necessari. Nosaltres hem trencat la idea d'una Europa unida i les persones senten que la globalització també ha arribat aquí. Veiem com persones de l'Àfrica vénen cap a Europa i problemes com la fam i la guerra ens són servits de manera elaborada a les nostres llars i són així presents, com si fossin nostres. Finalment entenen molts ciutadans que els recursos financers i sanitaris per a les persones grans ja no estan garantits, i que les seves pensions després de 40 anys d'activitat professional no seran suficients per sobreviure.

La gent que no veu ja cap sentit a les seves vides i que no entenen els canvis a la nostra societat, tenen por, se senten insegurs fins la medul·la. Tenir por al delicte es converteix llavors en una vàlvula d'escapament, ja que es tracta d'una por molt més comprensible i personalitzable que les altres. La ciutadania desplaça totes les seves pors socials en una de concreta, com un àmbit considerat definible: "La delinqüència", tot i que aquesta tampoc no ho és, ja que el risc de ser víctima d'un delicte depèn de l'edat, el gènere, la zona de residència i la situació social.

Les pors irracionals no es poden combatre amb arguments racionals. Malgrat tot la policia i la política haurien de posar tots els seus esforços per informar la ciutadania de manera objectiva sobre la delinqüència real i evitar tot allò que incrementa la por preexistent.

Sabem que la por al delicte és molt profunda on la cohesió social és baixa. El restabliment d'aquesta cohesió social seria una bona via per sortir de la por al delicte. És cert que la moral i l'ètica semblen haver-se perdut progressivament a la nostra societat –les condicions bàsiques pel mutu suport). En aquest punt no pot la policia fer res, però sí que pot la política recordar la seva responsabilitat en aquest àmbit, en lloc de fer veure, que els problemes socials poden ser resolts amb intervencions policials.

Bibliografia

- Bauman, Z. (2006). Liquid Fear. Cambridge/Malden
- Bauman, Z. (2007). Liquid Times. Cambridge/Malden
- Bode, S. (2007). Die deutsche Krankheit - German Angst. Stuttgart
- Bundeskriminalamt (Hrsg.) (2017). Polizeiliche Kriminalstatistik 2016. https://www.bka.de/DE/AktuelleInformationen/StatistikenLagebilder/PolizeilicheKriminalstatistik/PKS2016/pks2016_node.html (08.06.2018)
- Bundeskriminalamt (Hrsg.) (1999). Polizeiliche Kriminalstatistik 1998. Wiesbaden.
- Dule, J. (2018). What Trump Gets Wrong About Terrorism. The Crime Report May 24 <https://thecrimereport.org/2018/05/24/why-trump-misses-the-point-about-terrorism/> (08.06.2018)
- Dreißigacker, A. (2017). Befragung zur Sicherheit und Kriminalität: Kernbefunde der Dunkelfeldstudie 2017 des Landeskriminalamtes Schleswig-Holstein http://www.kfn.de/wp-content/uploads/Forschungsberichte/FB_135.pdf (08.06.2018)
- Foa, R. S., Mounk, Y. (2016). The Danger of Deconsolidation: The Democratic Disconnect. Journal of Democracy July 2016 <http://www.journalofdemocracy.org/article/danger-deconsolidation-democratic-disconnect> (08.06.2018)
- Heitmeyer, W., Thome, H., Kock, S. Marth, J., Thöle, U., Schroth, A. & von de Wetering, D. (2011). Gewalt in öffentlichen Räumen. Zum Einfluss von Bevölkerungs- und Siedlungsstrukturen in städtischen Wohnquartieren. Wiesbaden.
- Hermann, D. (2004). Geschlechtsspezifische Aspekte in der Gewaltprävention, in: H.-J. Kerner & E. Marks (Hrsg.), Internetdokumentation deutscher Präventionstag. Hannover. http://www.praeventionstag.de/content/9_/prae/doku/hermann/index_9_hermann.html (08.06.2018)
- Kunz, K.-L., Singelstein, T. (2016). Kriminologie. Eine Grundlegung. 7. Auflage Berlin.
- Landeskriminalamt Mecklenburg-Vorpommern (2017). Erste Untersuchung zum Dunkelfeld der Kriminalität in Mecklenburg-Vorpommern. Abschlussbericht <https://www.presseportal.de/download/document/465138-endbericht-dufestui-mv.pdf> (08.06.2018)

- Landeskriminalamt Niedersachsen (2016). Befragung zu Sicherheit und Kriminalität in Niedersachsen 2015. Hannover http://www.lka.polizei-nds.de/download/72400/Bericht_zu_den_Kernbefunden.pdf (08.06.2018)
- Noll, H.H., Weick, S. (2000). Bürger empfinden weniger Furcht vor Kriminalität. Indikatoren zur öffentlichen Sicherheit. Informationsdienst Soziale Indikatoren 23, 1–5.
- Pinker, S. (2018). SPIEGEL-Gespräch, Heft 8, 2018, S. 58 ff.
- R+V Versicherung (2017). Die Ängste der Deutschen 2016, www.ruv.de/static-files/ruvde/downloads/presse/aengste-der-deutschen-2016/ruv-aengste-2016-grafiken-bundesweit.pdf (08.06.2018)
- Schwind, H.-D., Ahlborn, W., Weiß, R. (1989). Dunkelfeldforschung in Bochum 1986/87. Eine Replikationsstudie. Wiesbaden.
- Schwind, H.-D., Ahlborn, W., Weiß, R. (1978). Empirische Kriminalgeographie. Bestandsaufnahme und Weiterführung am Beispiel von Bochum („Kriminalitätsatlas Bochum“). Wiesbaden.
- Schwind, H.-D., Fetchenhauer, D., Ahlborn, W., Weiß, R. (2001). Kriminalitätsphänomene im Langzeitvergleich am Beispiel einer deutschen Großstadt. Bochum 1975 - 1986 - 1998. Neuwied, Kriffel.
- Valente, R., Valera Pertegas, S. (2017). Ontological insecurity and subjective feelings of unsafety: Analysing socially constructed fears in Italy. Social Science Research, 71, p. 160 ff.;
- Wauer, E. (2006). Welche Bedeutung hat die Straßenbeleuchtung für das Sicherheitsgefühl der Anwohner? Anwohnerbefragung zur Modernisierung der Straßenbeleuchtung unter kriminalpräventiver Betrachtung. forum kriminalprävention 4, 7–9.
- Ziegleder, D., Kudlacek, D., Fischer, T.A. (2011). Zur Wahrnehmung und Definition von Sicherheit durch die Bevölkerung. Erkenntnisse und Konsequenzen aus der kriminologisch-sozialwissenschaftlichen Forschung. Berlin.

